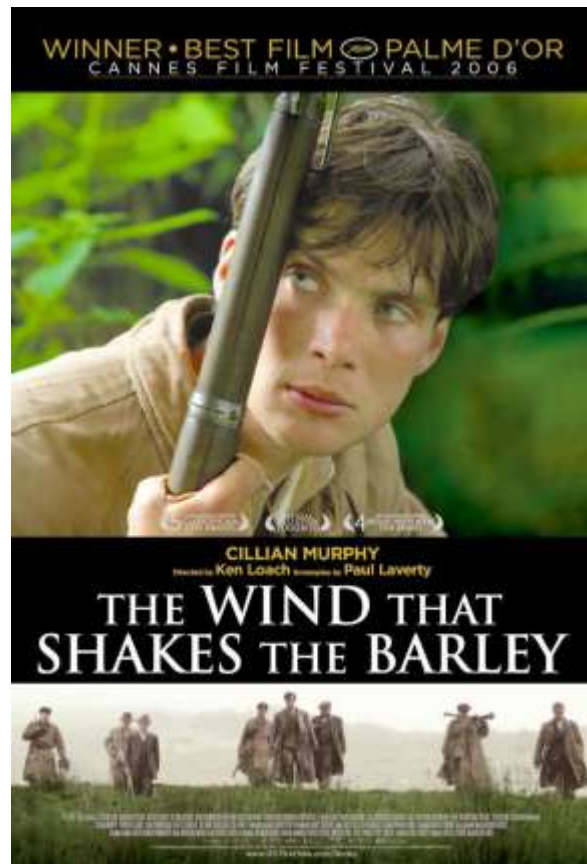

THE WIND THAT SHAKES THE BARLEY

(EL VIENTO QUE AGITA LA CEBADA)

Proposta didàctica de Ramon Breu

SINOPSI

Irlanda, 1920. Uns pagesos s'uneixen per formar un exèrcit de guerrillers per enfrontar-se als cruels *Black and Tans*, les tropes britàniques que havien estat enviades per aturar les aspiracions independentistes d'Irlanda. Damien abandona la seva prometedora carrera de metge i, guiat per un profund sentit del deure i per la defensa dels seus, segueix el seu germà Teddy en una perillosa i violenta lluita per la llibertat.

Quan la lluita dels insurgents porta els britànics a un punt crític, les dues parts signen un tractat per acabar amb el terrible bany de sang. Però, malgrat l'aparent victòria irlandesa, esclata la guerra civil. Les famílies que havien estat lluitant juntes contra l'invasor, es veuen abocades a l'enfrontament més brutal.

FITXA DE LA PEL·LÍCULA

Director: Ken Loach

Guió: Paul Laverty

Productora: Rebecca O'Brien

Productors executius: Ulrich Felsberg i Andrew Lowe

Director de fotografia: Barry Ackroyd

Director artístic: Fergus Clegg

Disseny de vestuari: Eimer Ní Mhaoldomhnaigh

Muntatge: Jonathan Morris

So: Ray Beckett i Kevin Brazier

Repartiment: Oonagh Kearney

Localitzacions: Maria O'Connor

Ajudant de direcció: David Gilchrist

Música: George Fenton

Països: Irlanda; Regne Unit; Alemanya; Itàlia i Espanya.

Any de producció: 2006.

Durada: 2 hores 4 minuts

Versió doblada al castellà, i versió original en anglès i gaèlic amb subtítols en castellà.

Intèrprets: Cillian Murphy (Damien); Pádraic Delaney (Teddy); Liam Cunningham (Dan); Orla Fitzgerald (Sinead); Mary O'Riordan (Peggy); Mary Murphy (Bernadette); Roger Allam (Sir John Hamilton); Laurence Barry (Micheail); Demien Kearney (Finbar); Frank Bourque (Leo); Myles Horgan (Rory); Martin Lucey (Congo); Aidan O'Hare (Steady Boy).

ACTIVITATS

1. Escriviu la sinopsi del film.
2. Analitzem l'evolució dels dos personatges principals, en Damien i el seu germà Teddy:

A l'inici de la pel·lícula:

	Aspecte físic	Com va vestit	Actitud política i ideològica	Influència en els companys
Damien				
Teddy				

A les darreres seqüències:

	Aspecte físic	Com va vestit	Actitud política i ideològica	Influència en els companys
Damien				
Teddy				

A quines conclusions podem arribar sobre l'evolució ideològica i personal dels dos personatges?

3. Per què mor Micheail, a l'inici de la pel·lícula? Quines conviccions defensa implícitament amb la seva actitud?

4. Quina era la llengua pròpia d'Irlanda? Per què ara té tan poc ús social? A més de la llengua, quin altre signe d'identitat ha caracteritzat el poble d'Irlanda?

5. Una de les escenes més dures del film és l'execució, per part de Damien, dels delators. Com la valoreu? Eren imprescindibles aquestes morts? Hi havia altres solucions?

6. Què era l'IRA? On va néixer? Quin projecte polític tenia?

7. La tortura també és molt present en el film. Es tracta d'una de les pràctiques més perverses de l'ésser humà. Quin és l'objectiu dels actes de tortura que surten en la pel·lícula? Feu una recerca sobre la tortura en el món actual.

8. Quina classe social i quina posició social i política simbolitza Sir John?

9. Quina contundent crítica es fa a l'Església Catòlica a la darrera fase del film?

10. Quines qüestions enfronten els patriotes irlandesos, un cop signat el tractat de pau amb els anglesos? En aquest sentit, comenteu la idea que defensen Damien, Dan i els seus camarades quan diuen que *són partidaris del benestar públic* o quan afirmen que si accepten allò que diuen el partidaris de l'estat lliure que defensa Teddy, *només canviarem l'accent dels qui manen i el color de la bandera. Estem a favor de la riquesa nacional per als irlandesos.*

11. Què opineu de l'execució de Damien per part del seu germà? Aquest element del guió té una lectura simbòlica?

12. Just abans de morir, Damien escriu una carta de comiat i diu *És molt fàcil saber contra qui estàs; però no és fàcil saber a favor de què estàs. Crec que jo ja ho sé i això em dóna forces*. Què vol dir amb aquestes paraules?

LLENGUATGE I TÈCNiques AUDIOVISUALS

1. A l'inici de *The Wind that Shakes the Barley* els nois irlandesos són obligats, per part dels soldats anglesos d'ocupació, a treure's la roba. La càmera fa un moviment. Quin nom té. Quin sentit té aquest moviment?

2. En la pel·lícula podem observar diversos GPG, és a dir gran plans generals, que ens ensenyen l'espai total on es desenvolupa l'acció. Té un sentit clarament descriptiu, de referència global o de situació geogràfica. Citeu-ne tres.

3.- També hi ha algun pla de detall, és a dir, aquells plans on apareixen a la pantalla una part d'un objecte o del rostre humà. Responen a la idea d'accentuar al màxim les possibilitats expressives, al reduir el camp de visió de la càmera i per tant fixar imperativament l'atenció de l'espectador. Cerqueu un pla de detall relacionat amb Sir John Hamilton.

4. El director Ken Loach abusa una mica en el film dels *escombrats*, és a dir, d'un moviment de càmera on es realitza una panoràmica, però de manera brusca. Identifiqueu-ne un parell i expliqueu la seva funció.

5. A les darreries del film, veiem la reproducció d'un cinema de les primeres dècades del segle XX, on es projecta un noticiari – important per al desenvolupament de l'argument perquè així els espectadors sabem que la independència d'Irlanda comença a materialitzar-se —. Us heu fixat que apareix un pianista al costat de la pantalla? Quina funció realitzaven aquests personatges en els inicis del cinema?

PARLA EL DIRECTOR, KEN LOACH

Vaig començar a interessar-me per la història d'Irlanda a través de Jim Allen i el seu guió per a Days of Hope, que tracta d'un soldat britànic que s'havia allistat com a voluntari per combatre a la Primera Guerra Mundial, però que, en lloc d'anar a lluitar a França, és enviat a Irlanda. Més tard, Agenda Oculta abordava els esdeveniments contemporanis d'Irlanda del Nord, però sempre em va semblar que aquestes dues pel·lícules no podien ser enteses sense conèixer per què es va fer la partició d'Irlanda i com es va originar el conflicte. Crec que el que va succeir a Irlanda entre 1920 i 1922 és una d'aquestes històries

amb un interès vigent, igual que la Guerra Civil espanyola. Es tracta d'un moment clau que revela com una llarga lluita per la independència es veu frustrada per un poder colonial, que, al desprendre's del seu imperi sap mantenir intactes els seus interessos estratègics. Aquesta fou l'habilitat de gent com Churchill, Lloyd George, Birkenhead i altres. Quan es van veure acorralats, quan ja no tenien realment cap interès en seguir negant la independència, van tractar de dividir el país i van donar el seu suport a aquells que, dins del moviment independentista, podien acceptar que el poder econòmic seguís a les mateixes mans, aquells amb els qui, segons es deia a l'època, es podia fer negocis. Es tracta d'una tàctica que s'ha seguit en nombroses ocasions i en diferents llocs: arran d'una situació d'abús comesa pel poder central, moviments amb interessos divergents s'uneixen contra l'opressor comú, però al final aquestes diferències acaben provocant un enfrontament. Estic segur que aquesta mena de processos és possible veure'ls avui en dia a l'Iraq, on l'oposició als Estats Units i al Regne Unit uneix una pila de gent, que descobriran que tenen interessos molt diferents quan els nord-americans i britànics marxïn.

Al començament només teníem un full de paper en blanc i un gran fons històric, i el problema era com destil·lar tot això en experiències humanes. Llavors Paul (Laverty) va dissenyar uns personatges i una narració que els seguís a través de diferents conflictes, aliances i resolucions. La pel·lícula havia de descriure un món que anava més enllà dels punts de vista individuals de cadascun dels seus personatges, havia d'arribar a observar-los en les seves interaccions, i Paul sap com explicar una història on el context quedi implícit: no és necessari destacar-ho tot i subratllar-ho tot.

Es tractava de trobar l'equilibri entre una veritat històrica i un sentiment més contemporani de realitat. Jo no diria que aquesta pel·lícula és antibritànica. Animo tothom qui vulgui a veure les seves lleialtats en un pla horitzontal, més enllà de les fronteres nacionals, així que aquesta no és una pel·lícula sobre anglesos que colpegen irlandesos. Sovint la gent té molt més en comú amb els que estan situats en la seva pròpia posició social en altres països que amb aquells que són a dalt de tot de l'escala social del seu mateix país.

Els anglesos van deixar una herència terrible a Irlanda, i les forces progressistes van tenir una gran revés després del tractat. Malgrat això, malgrat el patiment, el fet és que els anglesos van marxar. I en això hi ha un element d'esperança.

Activitats

1. Elaboreu una biofilmografia de Ken Loach. On se situa ideològicament, aquest director?
2. Què vol dir Kean Loach quan afirma que en el procés d'independència d'Irlanda, Anglaterra va saber *mantenir intactes els seus interessos estratègics* ?

3. Investigueu en quin altre procés descolonitzador britànic que va tenir lloc durant els anys quaranta del segle passat, el govern de Londres també va aconseguir dividir el país que accedia a la independència. Amb quina intenció?

4.- Esteu d'acord amb el director quan diu que *aquesta no és una pel·lícula antibritànica*? Per què?

BREU NOTÍCIA D'IRLANDA

IRLANDA	
Extensió	70.000 Km ²
Població	3,7 milions d'habitants
Capital	Dublín
Límits	La República de l'Irlanda ocupa la major part de l'illa d'Irlanda, ja que la zona nord pertany a la Gran Bretanya. L'illa d'Irlanda està situada a l'oceà Atlàntic, al nord de França i a l'oest de la Gran Bretanya.
Llengües	El gaèlic (o irlandès) és l'idioma nacional i la primera llengua oficial del país. L'anglès és reconegut com a segona llengua oficial.

El problema del procés d'independència irlandès va ser que, com que va ser fruit d'una guerra, l'illa quedà dividida en dues parts: la zona sud, que era la màxima aspirant a aconseguir la independència i lluitava per assolir-la, i la zona nord, més partidària de la Gran Bretanya, per tant, menys activa en la lluita. Així, quan es proclama la independència el 1921, el govern britànic només reconegué l'existència de l'Estat Lliure d'Irlanda a la zona sud i deixà dins del seu regne l'Irlanda del Nord.

Durant aquesta guerra per la independència, va néixer l'Exèrcit Republicà Irlandès, més conegut com l'IRA (*Irish Republican Army*), que en les dècades següents i fins a finals de segle XX, protagonitzà una cruenta lluita terrorista contra la Gran Bretanya i els partidaris d'una Irlanda del Nord britànica. L'IRA, que havia lluitat des de 1916 per la independència del país, no va acceptar la divisió de l'illa i començà a atemptar a Irlanda del Nord i la Gran Bretanya causant, en 25 anys ininterromputs de terrorisme, unes 3.200 víctimes mortals. El 20 de juliol de 1997 l'IRA anuncià una treva indefinida i, finalment, l'octubre de 2002, anuncià la seva dissolució.

Paral·lelament a la lluita de l'IRA, el 1948, es proclamà la República d'Irlanda i

conservadors i republicans s'alternaren en el govern durant els anys cinquanta. Als anys 60, la política irlandesa promogué l'apropament i les bones relacions amb la Gran Bretanya. El 1973, Irlanda entrà a la Unió Europea, juntament amb Dinamarca i el Regne Unit, i, el 1979, ingressà en el sistema monetari europeu, substituint la lliura esterlina per l'euro el 2002.

Marta Aznar. La Malla.net

Activitats

1. Expliqueu els paral·lelismes que hi veieu entre la història d'Irlanda i la història de Euskadi i Catalunya.
2. Feu una recerca sobre el gaèlic: orígens, problemes de supervivència, nombre actual de parlants... Compareu la seva situació amb la del català i la de l'euskera.

LA RESISTÈNCIA DE TOT UN POBLE

Les enfants de Dublin: Chronique irlandaise, traduïda al castellà com a *Los muchachos de Dublín*, és una excel·lent novel·la de l'escriptor francès Jean Claude Alain, a mig camí entre novel·la històrica i novel·la juvenil compromesa, narra la lluita del poble irlandès per la seva llibertat. Llegim-ne, a continuació, un fragment:

Eran las nueve de la noche cuando llegaron. Nada de titubeos o de errores: no han llamado ni al primero ni al segundo como suelen hacerlo cuando se trata de una pesquisa rutinaria. Derechos al tercero. La puerta no estaba cerrada con llave, no han tenido más que entrar.

En primer lugar se oyó el grito de Bernadette que salía de la cocina. El oficial entró. El padre estaba ya acostado. La madre no se levantó de la silla.

— Señora. Sabemos que oculta en su casa a un rebelde, cuya cabeza ha sido puesta a precio, Egan O'Cullin... ¿Quiere usted decirnos dónde está? Sabemos que está herido, y si no opone resistencia, será tratado razonablemente.

Eamon jugaba al dominó con Paddy cuando irrumpieron. Sean hojeaba un periódico. Un soldado saca de la habitación a Christy, que secaba la vajilla con la joven.

— Intentaba largarse... Sin duda para ir a prevenir al otro.

— ¡Déjeme , déjeme! — se defiende el chico — ; ¡no tiene derecho!

— Suéltalo, Philby. Tú, no te muevas.

El oficial se vuelve de nuevo hacia la madre, que no ha dejado de hacer su labor sin perder un punto.

— Señora, por segunda vez, ¿quiere conducirme hasta Egan O’Cullin?

Ella dice no con la cabeza. En ese momento Bernadette es empujada al comedor por un soldado. Sean se levanta.

— ¡Suelta a mi hermana, asqueroso, suelta a mi hermana!

El otro la suelta. La habitación retumba aún por el grito del mayor de los Guffy.

— Señora — vuelve a tomar la palabra pacientemente el inglés (está seguro de lo que hace y no se apresura) —, ya le he hecho una pregunta. Si se obstina, se pone usted en una situación difícil, y su falta de ... cooperación... puede costar caro a su familia, ya bastante comprometida en un asunto de encubrimiento de malhechor.

Es demasiado. De golpe, la madre se levanta., su labor cae al suelo. Sean, junto a la ventana, protege a Bernadette entre su brazos. Paddy y Eamon, en pie, dirigen a los ingleses una mirada llena de odio; Christy, aterrorizado, aún contra la pared donde lo ha colocado el soldado, tiembla con todos sus miembros.

— ¿Malhechor? — grita la madre, erguida frente al oficial —, ¡ha dicho usted malhechor!... Pues hay más honra en su dedo meñique, ¡Dios le bendiga!, que en todos los arzobispos de Canterbury desde que apostataron de la verdadera fe. Egan es, ¡que la Virgen Inmaculada lo proteja!, junto a miles de jóvenes, el honor de nuestro país, Irlanda... Si quiere encontrarlo, búsquelo, pero no pida que nos deshonremos entregándoselo... ¡A cualquier precio que pueda costarnos! También fue durante la noche —añade en voz más baja — cuando unos soldados y traidores fueron a arrestar a Nuestro Señor. ¡Será un honor para Egan ser tratado como él! Haga usted lo que quiera.

La señora Gruffy se sienta de nuevo. El oficial está lívido, las palabras de la irlandesa le han alcanzado en plena cara. Sale.

Bernadette llora en voz alta. Paddy se acerca y la abraza. La espera se prolonga; Eamon echa una mirada al patio: los soldados que hay abajo son unos cincuenta, vigilan todas las salidas. Pasos lentos en las escaleras, en el corredor; traen a Egan.

— Para que sepa usted bien, señora, que no somos monstruos, le autorizo a que se despidan.

Egan aprieta con delicadeza a su prometida entre sus brazos.

— No llores, no llores... Todo esto no puede durar siempre, tendrán que renunciar.

— Pero ya no puedo más — gime Bernadette —, ya ...

— ¡Chis! Delante de ellos, no. Dios te bendiga, mi pequeña.

Alain, Jean Claude (1994) *Los muchachos de Dublín*. Barcelona: Ediciones SM. Col Gran Angular n. 1. P. 153-156.

Activitats

1. Resumiu en poques paraules l'escena que acabem de llegir.
2. Els protagonistes, les seves paraules, la situació... recorden alguna escena del film *The Wind that Shakes the Barley*? Quina o quines?
3. Com heu pogut constatar el catolicisme és un tret distintiu i identificador de la majoria del poble d'Irlanda. En podeu esbrinar les causes? Quins aspectes fan referència a aquesta religió en la lectura? Quina religió, majoritàriament, tenen els anglesos? A què es refereix la senyora Gruffy quan diu que *els arquebisbes de Canterbury van apostatar de la veritable fe*?